

Česká zemědělská univerzita v Praze

Ústřední komise Biologické olympiády

Biologická olympiáda

51. ročník

školní rok 2016–2017

Seznam organismů

k tématu: **Detektivem v přírodě**

kategorie C a D

Lucie Starčevská

Hana Korčáková

Praha 2016

SEZNAM ORGANISMŮ PRO PŘÍPRAVU NA TEORETICKOU ČÁST SOUTĚŽE

!!!Tučně jsou uvedeny organismy doporučené pro přípravu na teoretickou část školního kola!!!

Jak s následujícím seznamem pracovat? Podívejte se, jak všechny uvedené organismy vypadají. O těch, které nenajdete ve studijním textu, si v doporučené literatuře vyhledejte informace související s tématem letošního ročníku biologické olympiády.

ROSTLINY**MECHY**

bělomech sivý, ploník, rašeliník

PŘESLIČKY

přeslička lesní, přeslička rolní

KAPRADINY

kaprad' samec, osladič obecný, sleziník hadcový

JEHLIČNANY

borovice lesní, jalovec, jedle bělokorá, modřín opadavý, smrk ztepilý

KRYTOSEMENNÉ BYLINY

bezkolenc modrý, blatouch bahenní, bolševník velkolepý, **bršlice kozí noha**, divizna velkokvětá, dvouzubec nicí, fenykl obecný, hlaváček jarní, hvozdík kartouzek hadcový, chrastice rákosovitá, **jahodník obecný**, jestřábník chlupáček, **jetel plazivý**, jílek vytrvalý, jitrocel větší, **kokoška pastuší tobolka**, **kopřiva dvoudomá**, kopytník evropský, kosatec žlutý, kostřava luční, kostřava ovčí, **křídlatka japonská**, kuklík městský, lebeda, lilek brambor, lilek potměchuť, lipnice roční, lomikámen vždyživý, **lopuch plstnatý**, máčka ladní, **mateřídouška obecná**, merlík, metlice trsnatá, **mochna husí**, mochna stříbrná, **mrkev obecná**, netřesk, **netýkavka malokvětá**, **netýkavka žláznatá**, orsej jarní, ostřice, ovsík vyvýšený, **pampeliška lékařská**, **pelyněk černobýl**, **podběl obecný**, pupava bezlodyžná, pýr plazivý, rákos obecný, rdest vzplývavý, rosnatka, rozchodník prudký, rulík zlomocný, řepík lékařský, **skřípina lesní**, slanobýl draselný, smolníčka obecná, **srha laločnatá**, stulík žlutý, suchopýr, **svízel přítula**, **šalvěj luční**, šípatka, **šťavel kyselý**, **štírovník růžkatý**, **šťovík kadeřavý**, **šťovík kyselý**, **tetlucha kozí pysk**, trojštět žlutavý, **vlaštovičník větší**, vlčí bob mnoholistý, **zblochan vodní**, žabník jitrocelový

KRYTOSEMENNÉ DŘEVINY

brusnice borůvka, brusnice brusinka, **bez černý**, **bříza bělokorá**, **buk lesní**, dryádka osmiplátečná, **dub**, habr obecný, **hloh obecný**, **javor klen**, **javor mléč**, **jeřáb ptačí**, **jírovec maďal**, **jmelí bílé**, klikva, kyhanka, **líška obecná**, **lípa srdčitá**, lýkovec jedovatý, ochmet evropský, **olše lepkavá**, ořešák královský, **ostružiník maliník**, **ptačí zob obecný**, **růže šípková**, slivoň trnka, slivoň švestka, střemcha obecná, svída krvavá, **topol osika**, topol bílý, **trnovník akát**, **třešeň ptačí**, vlochině, **vrba**, vřes obecný

ŽIVOČICHOVÉ

MĚKKÝŠI

hlemýžď zahradní, plzák lesní

KROUŽKOVCI

žížala obecná

HLÍSTI

háďátka obecná, háďátka řepné

ČLENOVCI

Pavoukovci

čelistnatka, **křížák obecný**, křížák pruhovaný, meta temnostní, plachetnatka keřová, **pokoutník**

Brouci

červotoč umrlčí, hrobařík, **chrobák lesní**, **chroust obecný**, klikoroh borový, kovařík, lalokonosec rýhovaný, listopas čárkovaný, **lýkožrout prostřední**, **lýkožrout smrkový**, **roháč obecný**, střevlík, **slunéčko**, **světluška**, **tesařík alpský**, tesařík obrovský

Blanokřídli

čalounice, **mravenec obecný**, **pilatka**, **pilořitka velká**, ploskohřbetka, **žlabatka**

Dvoukřídli

bejlomorka

Chrostíci

chrostík

Motýli

babočka admirál, **babočka kopřivová**, **babočka paví oko**, babočka sítkovaná, **bekyně mniška**, **bekyně zlatořitná**, bourovec březový, hnědásek osikový, **klíněnka jírovcová**, lišaj smrtihlav, obaleč smrkový, otakárek fenyklový, ostruháček březový, píďalka podzimní, přástevník medvědí

Polokřídli (dříve stejnokřídli)

mšice, **pěnodějka**

Rovnokřídli

kobylka, **saranče**

Síťokřídli

mravkolev, **zlatoočka**

Švábi

šváb

Vážky

motýlice, šidélko, **šídlo**, **vážka ploská**

OBRATLOVCI

Ryby

kapr, okoun, ouklej, plotice

Obojživelníci

blatnice skvrnitá, **čolek**, **kuňka**, **mlok skvrnitý**, **ropucha obecná**, **ropucha zelená**, **rosnička zelená**, **skokan**

Plazi

ještěrka obecná, **ještěrka živorodá**, **slepýš křehký**, **užovka hladká**, **užovka obojková**, **zmije obecná**

Ptáci

Potápky

potápka roháč

Veslonozí

kormorán velký, **volavka popelavá** (volavka byla dříve řazena do řádu brodiví, nyní patří do řádu veslonozí)

Brodiví

čáp bílý

Vrubozobí

husa velká, **kachna divoká**, **labuť velká**, lžičák pestrý, polák chocholačka, polák velký

Dravci

jestřáb lesní, **káně lesní**, krahujec obecný, moták pochop, orel mořský

Sokoli

poštolka obecná, sokol stěhovavý (dříve řazení do řádu dravci, nyní do řádu sokoli)

Hrabaví

bažant obecný, **koroptev polní**, **tetřev hlušec**

Krátkokřídlí

lyska černá, **slípka zelenonohá**

Dlouhokřídlí

čejka chocholatá, kulík říční, **racek chechtavý**

Měkkozobí

holub doupňák, holub hřivnáč

Kukačky

kukačka obecná

Sovy

kalous ušatý, puštík obecný, **sova pálená**, **sýček obecný**

Srostloprstí

ledňáček říční, vlha pestrá

Šplhavci

datel černý, strakapoud, žluna zelená

Svišťouni

rorys obecný

Pěvci

brhlík lesní, břehule říční, budníček, červenka obecná, dlask tlustozobý, drozd zpěvný, havran polní, jiříčka obecná, konipas bílý, kos černý, křivka obecná, moudivláček lužní, rákosník obecný, rákosník zpěvný, rehek zahradní, skorec vodní, skřivan polní, sojka obecná, strnad, střízlík obecný, sýkora koňadra, sýkora parukářka, sýkořice vousatá, šoupálek, ťuhák obecný, vlaštovka obecná, vrabec domácí, vrabec polní, vrána obecná, žluva hajní

Savci

Hmyzožravci

bělozubka, **ježek**, **krtek obecný**, rejsek obecný

Letouni

netopýr velký, vrápenec malý

Hlodavci

bobr evropský, hraboš polní, hryzec vodní, křeček polní, myš domácí, **myšice křovinná**, **myšice lesní**, **myška drobná**, norník rudý, **nutrie říční**, **ondatra pižmová**, **plch velký**, **plšík lískový**, potkan, **sysel obecný**, **veverka obecná**

Šelmy

jezevec lesní, **kočka divoká**, **kočka domácí**, **kuna lesní**, **kuna skalní**, hranostaj, **liška obecná**, **medvěd hnědý**, mýval severní, **norek americký**, **psík mývalovitý**, **rys ostrovid**, tchoř tmavý, **vlk obecný**, **vydra říční**

Sudokopytníci

daněk evropský, **jelen lesní**, kamzík horský, los evropský, muflon, prase divoké, **srnec obecný**

Zajíci

králík divoký, **zajíc polní**

SEZNAM ORGANISMŮ DOPORUČENÝCH PRO PRAKTICKOU ČÁST SOUTĚŽE (určování přírodnin)

HOUBY

holubinka zelená, hřib smrkový, liška obecná, muchomůrka červená, muchomůrka zelená, outkovka, pýchavka, smrž, troudnatec

LIŠEJNÍKY

dutohlávka, mapovník zeměpisný, provazovka, terčovka, terčovník

ROSTLINY

ŘASY

žabí vlas

MECHOROSTY

bělomech sivý, dvouhrotec, měřík, ploník, rašeliník

KAPRAĎOROSTY

plavuň vidlačka, přeslička lesní, přeslička rolní, osladič obecný, sleziník červený, sleziník routička

NAHOSEMENNÉ

borovice lesní, borovice vejmutovka, jalovec, jedle bělokorá, modřín opadavý, smrk ztepilý, tis červený

KRYTOSEMENNÉ BYLINY

bedrník obecný, bika, blatouch bahenní, bledule jarní, bolševník obecný, bršlice kozí noha, brukev řepka olejka, černoohlávek obecný, česnáček lékařský, devětsil bílý, devětsil lékařský, divizna velkokvětá, dymnivka, heřmánek terčovitý, hlaváček jarní, hluchavka bílá, hluchavka nachová, hluchavka skvrnitá, hořčice rolní, hrachor lecha (jarní), chmel otáčivý, jahodník obecný, jaterník podléška, jetel luční, jetel plazivý, jitrocel kopinatý, jitrocel prostřední, kokoška pastuší tobolka, koniklec luční, konvalinka vonná, kopřiva dvoudomá, kosatec sibiřský, kosatec žlutý, kostival lékařský, křivatec, kyčelnice cibulkonosná, kyčelnice devítilistá, lilek brambor, lipnice roční, lopuch plstnatý, mrkev obecná, netřesk, netýkavka malokvětá, netýkavka nedůtklivá, ocún jesenní, okřehek, orobinec úzkolistý, orsej jarní, ostřice, pampeliška lékařská, penízek rolní, pelyněk černobýl, plicník lékařský, pomněnka lesní, prvosenka jarní, pryskyřník prudký, pryskyřník plazivý, pupava bezlodyžná, rákos obecný, rdest vzplývavý, rozrazil rezekvítek, ředkev ohnice, sasanka hajní, sasanka pryskyřníkovitá, sítna rozkladitá, sněženka podsněžník, srha říznačka, suchopýr, svízel přítula, šalvěj luční, šťavel kyselý, třezalka tečkovaná, violka vonná, vlaštovičník větší, vodní mor kanadský, vratič obecný, zběhovec plazivý

KRYTOSEMENNÉ DŘEVINY

bez černý, bez hroznatý, brusnice borůvka, brusnice brusinka, bříza bělokorá, buk lesní, dub červený, dub letní, dub zimní, habr obecný, hloh obecný, javor babyka, javor klen, javor mléč, jeřáb ptačí, jírovec maďal, jmelí bílé, lípa srdčitá, líska obecná,

olše lepkavá, ostružiník, platan, ptačí zob, růže šípková, třešeň obecná, šeřík obecný, topol bílý, topol černý, topol osika, trnovník akát, vrba

JEDNOBUNĚČNÉ ORGANISMY

krásnoočko, měňavka, treпка

ŽIVOČICHOVÉ

HOUBOVCI

houba rybníční

ŽAHAVCI

nezmar

PLOŠTĚNCI

ploštěnka

KROUŽKOVCI

chobotnatka rybí, nitěnka obecná, pijavka koňská, žížala

MĚKKÝŠI

bahenka živorodá, hlemýžď zahradní, okružák, páskovka keřová, plovatka bahenní, plzák, slimák, škeble, velevrub

ČLENOVCI

Pavoukovci

běžník, klíště, křižák, pokoutník, sekáč, slíďák, štírek, třesavka

Stonožky

stonožka, zemivka

Mnohonožky

mnohonožka, svinule

Korýši

beruška vodní, buchanka, kapřivec, perlůčka, stínka, svinka

Hmyz

Šupinušky

rybenka domácí

Hmyz s proměnou nedokonalou

Jepice

jepice (včetně jejich larev)

Vážky

motýlice, šídlo, vážka ploská (včetně jejich larev)

Škvoři

škvor

Švábi

šváb obecný

Rovnokřídlí

cvrček, kobylka, saranče

Vši

veš

Ploštice

bruslačka, klešťanka, kněžice, ruměnice pospolná, splešťule blátivá, vodoměrka, znakoplavka

Kudlanky

kudlanka nábožná

Hmyz s proměnou dokonalou

Síťokřídlí

mravkolev (i larva), zlatoočka

Blanokřídlí

čmelák, lumek, mravenec, pilořitka veliká (velká), sršeň obecná, včela medonosná, vos

Brouci

hrobařík obecný, hrobařík černý, chrobák, chroust obecný, chroustek letní, kovařík, mandelinka bramborová, mandelinka topolová, páteříček, potápník, slunéčko sedmitečné (i larva), střevlík, světluška, svižník, vodomil černý, zlatohlávek

Dvoukřídlí

komár, masačka obecná, moucha domácí, ovád, pakomár (i larva), pestřenka

Blechy

blecha

Motýli

babočka kopřivová, babočka osiková, babočka paví oko, bělásek ovocný, bělásek zelný, lišaj paví oko, lišaj pryšcový, lišaj smrtihlav, martináček bukový, okáč, otakárek fenyklový, otakárek ovocný, perleťovec, přástevník medvědí

Chrostíci

chrostík (i larva)

OBRATLOVCI

Ryby

cejn, kapr obecný, karas, koljuška tříostná, lín obecný, okoun říční, ouklej, parma, plotice obecná, pstruh duhový, pstruh obecný, sumec velký, štika obecná, úhoř říční

Obojživelníci

blatnice skvrnitá, čolek horský, čolek obecný, čolek velký, kuňka, mlok skvrnitý, ropucha obecná, ropucha zelená, rosnička zelená, skokan (skupina hnědých skokanů), skokan (skupina zelených skokanů)

Plazi

ještěrka obecná, ještěrka zelená, ještěrka živorodá, slepýš křehký, užovka hladká, užovka obojková, zmije obecná

Ptáci

Potápky

potápka malá, potápka roháč

Veslonoží

bukač velký, kormorán velký, kvakoš noční, volavka popelavá (bukač, kvakoš a volavka byli dříve řazeni do řádu brodiví, nyní patří do řádu veslonoží)

Brodiví

čáp bílý, čáp černý

Vrubozobí

čírka obecná, husa, kachna divoká, labuť, lžičák pestrý, polák chocholačka, polák velký

Dravci

ještěrba lesní, káně lesní, krahujec obecný, moták pochop (= pochop rákosní), včelojed lesní

Sokoli

ostříž lesní, poštolka obecná, sokol stěhovavý (dříve řazeni do řádu dravci, nyní do řádu sokoli)

Hrabaví

bažant obecný, koroptev polní, křepelka polní, tetřev hlušec, tetřívka obecná

Krátkokřídlí

chrástal, lyska černá, slípka zelenonohá

Dlouhokřídlí

čejka chocholatá, racek, rybák, sluka lesní

Měkkozobí

holub douhňák, holub hřivnáč, hrdlička divoká, hrdlička zahradní

Kukačky

kukačka obecná

Sovy

kalous ušatý, puštík obecný, sova pálená, sýček obecný, výr velký

Srostloprstí

ledňáček říční

Šplhavci

datel černý, strakapoud, žluna

Pěvci

brhlík lesní, břehule říční, červenka obecná, dlask tlustozobý, drozd kvíčala, drozd zpěvný, havran polní, chocholouš obecný, jiříčka obecná, konipas bílý, konipas horský, kos černý, křivka obecná, pěnkava obecná, rákosník, rehek domácí, rehek zahradní, sojka obecná, stehlík obecný, straka obecná, strnad obecný, sýkora babka, sýkora koňadra, sýkora modřinka, špaček obecný, ťuhýk, vlaštovka obecná, vrabec domácí, vrabec polní, vrána obecná, zvonek zelený

Savci

Hmyzožravci

ježek, krtek obecný, rejsek, rejsek obecný

Zajíci

králík divoký, zajíc polní

Hlodavci

bobr evropský, hraboš polní, hryzec vodní, křeček polní, ondatra pižmová, myš domácí, myšice, norník rudý, nutrie říční, potkan, sysel obecný, veverka obecná

Šelmy

jezevec lesní, kuna lesní, kuna skalní, lasice hranostaj, lasice kolčava, liška obecná, tchoř tmavý, vydra říční

Sudokopytníci

daněk evropský (parohy), jelen lesní (parohy), srnec obecný (parohy), prase divoké (stopy i typické části těla)

HORNINY

břidlice, pískovec, rašelina, vápenec, žula

Názvosloví a systém organismů podle www.biolib.cz